

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:

Egész évre . . . 16 kor. — fill.
Negyedévre . . . 4 „ — „

Helyben házhó hordva:

Egész évre . . . 20 kor. — fill.
Negyedévre . . . 5 „ — „

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 24 kor. — fill.
Negyedévre . . . 6 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfőn és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáca u. 3. sz.

A szíriesség kizáratos visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fill.

NAGYVÁRAD, márczius 27.

A kath. írók feladatai.

A hazai katolikus sajtónak egységesnek, impozánsnak és gazdagnak kell lennie.

Egységesnek azért, mert széthúzó erőkel és egymással czivódó lapokkal lehetetlen a katolikus érdekeket védelmezni.

Impozánsnak azért kell lennie, hogy az ellenfelet képes legyen nemcsak megtörni, megszidni, hanem meggyőzni is.

Gazdagnak pedig azért kell lennie a katolikus sajtónak, mert emberek egész élettevékenységét ingyen igénybe venni nem lehet, már pedig ingyen, műkedvelőkkel lehetetlen olyan harczot folytatnunk, amelylyel gazdag és jól szervezett ellenfeleinkkel szemben sikert arathasunk.

A mai katolikus sajtó pedig se nem egységes, se nem elég imponáló, se nem gazdag. Az egységes szellemet nem bírjuk megteremteni még a fővárosi két katolikus napilap között sem. Odáig jutottunk a békeszeretben, hogy pl. az »Alkotmány«-nak a »Magyar Állam« még a nevét sem említi fel. Hogy ez minden katolikus író, aki helyzetünket ismeri, csak szomorítani képes, azt vitatni felesleges.

Ami a katolikus sajtó imponáló erejét képezi, az nemcsak a politikai rovat, hanem a katolikus szépirodalmi rovat is. Csakhogy katolikus szépirodalom még mindig nem akar létre jönni. Katolikus

íróink nagy része még mindig azt hiszi, hogy a katolikus szépirodalom csak elmélkedéseket, predikációkat és szent énekeket termelhet, holott ez csak a szorosabb értelemben vallásos irodalmat alkotná. Fájdalom, hogy a kellő lendület ebből is hiányzik.

Aztán meg a katolikus sajtó nagyon, de nagyon szegény. Magyarország lakosainak többsége katolikus. Ezek részén van az intelligencia nagyobb fele, ezek részén van a vagyoni erő is és ez a hatalmas katolikus tábor a maga lapjainak gyengeségét, a maga íróinak nyomoruságos tengődését türi akkor, mikor az Izrael és a szabaddóművesség milliókat áldoz a katolikus sajtóval merőben ellentétes sajtó istápolására.

Ily körülmények között a katolicizmusnak Magyarországon lehetetlen elfoglalni azt a döntő szerepet, amelyre számarányánál, intelligenciájánál fogva képesítve — s a melyre mint ez ország keresztény jellegének letéteményese és 900 éves őrzője, kötelezve is van.

Ez a tudat alkottatta meg velünk az Országos Pázmány Egyesületet, mely még mindig a kezdet nehézségeivel küzdök. Ez a tudat hozatta össze velünk az első katolikus írói kongresszust, melyet ma délután tartanak meg a fővárosban.

Az Országos Pázmány Egyesület által rendezett e kongresszustól mi sokat várunk. Várjuk azt, hogy a katolikus írókat és hirlapírókat egységes erkölcsi testületté tömörítse, hogy a katolikus szépirodalom és hirlapírás fellendítésére elveket adjon és módokat találjon a kath.

irodalmi művek és hirlapok kellő elterjesztésére.

Ez utóbbi lesz a legnehezebb dolog. A katolikus közönség teljesen megszokta a vallástalan sajtótermékeket, a katolikus irányu lapokat meg könyveket kerül. Ezen csak úgy lehetne változtatni, ha a katolikusok előtt maguk az írók beigazolhatnák, hogy akár a politikai, akár a hírszolgálati, akár a szépirodalmi téren szakavatottabb és kiválóbb erőkel és művekkel képesek felvonulni, mint az ellenfelek.

Erre nézve meg kell nyerni a katolikus egyházi és világi gazdag emberek pártfogását az írók és lapok számára, nem közönséges pumpolással, hanem annak bebizonyításával, hogy az a pénz, amit nem katolikus sajtó támogatására áldoznak, valósággal megtagadása a katolikus sajtó életének és létjogának.

Annál is inkább szükséges ez a felsőbb pártfogás, mert a katolikus pénzt nem szabad nemzetietlen czélokra fordítani. A merkantill-liberális politika pedig a nemzetközi nagy tüke politikája, a vallástalan szépirodalom pedig a nemzetből kiöli a szégyen érzetet és erkölcsi szemétdombbá teszi úgy az irodalmat, mint a színházat.

Másrésről pedig a nemkatolikus társadalom a mi sajtónk ellen kitünően van szervezve. Hisz csak magában e városban megmosolyogják az embert, ha a trafikban katolikus irányu lapot kér. Kath. lapokat a trafikosok rendszerint nem tartanak, nem ajánlanak; ilyen lapokban hirdetéseket még kath.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Társadalmi szokások.

Írta és a Szigligeti Társaság ünnepélyén felolvasta
Özv. Személyi Kálmáné.

(Vége).

Egy jellemző példa szolgáljon ennek bizonyítására.

Ugyancsak a középkorban szigorú törvény szentesítette a szokást, hogy a testet, annyi rossznak okozóját teljesen befödje az öltözet. Találunk régi iratokban olyan paragrafust, mely pénzbírsággal sújtja a ruhának térdig való emelését. Spanyolországban most is erkölcsstelennek tartják, ha egy hölgy ruhája látni engedi a lábakat. Törökországban megítélik a nőt még azért is, ha arczáról a fátyolt föllebenteti. A divat pedig kijátsza mind e tulajdonságokat.

Franciaországban, a divat szülőhelyén szokásos lett a rövid ruha, a karok és nyak meztelensége. Azóta a divat sokszor változtatta a ruha hosszát, de most ott is, nálunk is ugyan neki szoktak vetkőzni a nők a multságokban.

Bizony a XVII. században, mikor ez a szokás nálunk divatba jött, még nagy küzdelmet kellett vívnia az előbbi századok asszonyainak szigorú öltözködési szokásaival! Kemény János nagy megbotránkozással emlékszik róla egy levelében: »Az nyaka és még sokkal

lejjebb is egészen mez nélkül vala is tsodálám, jó nevelésű asszonyi személy, hogy bocsáthattya igy 'sibvásárra ketseit« mondja ő egy grófnéról. És még soká küzdött a régi szigoru szokás a lenge divattal s ha e küzdelemben vér nem is folyt, de köny bizonyára elég.

Sokat küzdött, egyebekben is a szokás a divat változásaival. És ha új társadalmi rendszerek alakulása mindig heves rázkódtatással jár, az csak bizonyítja a szokás nagyhatalmi állását.

Hogy is ne volna a szokás nagy hatalom, mikor még az erős férfit is vasmarokkal kormányozza. A társadalmi szokásnak ezer és ezer parancsa van az ő külső megjelenésére is. Szigoruan előírja mikor milyen kabátban, nyakkendőben, keztüben jelenjék meg, mely időközben, a napnak mely órájában tegye látogatásait. Ott hogyan mozduljon, hogy tegye kalapját stb. stb. Különösen pedig arra van szigorú előírása, hogy, hogyan szólítsa meg embertársait . . .

Igen ám a megszólítás szokásai azok, melyek már nagyon sok galibát okoztak a társaság mindkét nembeli tagjainak. A római embernek ebben az irányban sosem volt összehűközése, mert ő mindenkit »te«-nek szólított. A francziának sem, mert ő általában csak az »ön« szólítást használja. Többi Európában azonban másként áll a dolog. Magyar vidékeken egyenlő talajon mozgó emberek tegezik egymást s itt az a »te«-szó nem kötelez semmire, ellen-

ben Angliában, Németországban a »te«-szólítás ritkább s így mélyebb jelentőségű.

Különben nálunk is bizalom jele a tegezés és nem csak a családban, hanem a társaságban élő egynemű egyének alkalmazzák. Csodálatos, csak az, hogy ez a »te«-szó, mely a bizalom jele, már annyi meghasonlást idézett elő a mi egységesnek nem nevezhető társadalmunkban.

Két eset lehetséges. Vagy nem szólítja »te«-nek a társadalmi embert az, a kitől várja. Vagy »te«-nek szólítja az, a kitől nem veszi szívesen. Rendesen az idősebbé a kezdés joga, de sokszor a rangosabbik kezd, vagy utasítja vissza, a miből rengeteg társasági bonyodalom keletkezik.

Nemkülönben bonyodalmasak az étkezésre vonatkozó társadalmi szokások is. Hogyan együnk? Mikor együnk? fontos szokásbeli kérdések, sőt abba is bele szól a társadalmi szokás, hogy mit együnk? Azelőtt például kávét szoktak felszolgálni délutáni látogatásoknál, mert a kávé gyorsan hat az emésztő szervekre, ez által az agyra; jó kedvre hangol és megoldja a nyelveket, a miért a kávét kezdtük a pletyka szimbólumának tekinteni. És talán ezért szokás ma a zsuroknak nevezett összejöveteleken theát felszolgálni.

A zsurozók ugyan esküdni mernek, hogy a thea mellett is csak úgy virázkik a pletyka, mint előbb a kávé mellett; de hát azt kell adni a vendégnek, a mit adni szokás.

Ebbe a dologba hébe-hóba beleszólnak az

czégek sem mernek adni. Magyarországon egyetlen egy keresztény kézben levő hirdetési vállalat sincs. A zsidó hirdetési vállalatok vezetőinek kegyelméből jut néhány hirdetés a keresztény lapoknak, lehetőleg lefokozott áron.

A liberális lapok nem annyira az előfizetőktől, mint inkább a hirdetési díjakból gazdagodnak meg. Mig keresztény irányú lap *csak az előfizetésekből élhet meg. Hirdetési jövedelmekre nem is számíthat.* Innen van, hogy a keresztény sajtó fenntartása ma sokkal nagyobb áldozatokba kerül, mint a liberális sajtó *kitartása*.

Végül arra kellene szoktatni a katolikus köröket, hogy közlendőiket első sorban katolikus lapoknak adják, mert a keresztény sajtón az is nagyon sokat ront, ha katolikus ügyekben a liberális kegyelt sajtó után egy nappal kell sántikálniok.

Mindezekre nézve a katolikus írók és hirlapírók szervezett táborának bizonyos megállapodásokra kell jutnia, hogy a kath. közönség és a kath. sajtó között meglehessen csinálni a kellő szolidaritást.

Mindenesetre sok függ attól is, hogy ki veszi át az Országos-Pázmány Egyesület elnökségét a lemondott Herczeg Mihály után. Meg vagyunk győződve, hogy akiben az egyet bizalma összpontosulni fog, erős lélekkel és kellő tapintattal fog véget vetni a kezdet nehézségeivel való eddigi harcnak. Megvalljuk, nagyon szeretnők, hogy az Országos-Pázmány Egyesületben, mint a szíven az élet, úgy összpontosuljon a katolikus irodalom élettevékenysége.

Ha mi katolikus írók azt akarjuk, hogy mások becsüljenek, mi is becsüljük magunkat, önérettel működve a félreismerés és árulás ellen és szervezkedve bevehetetlen táborra.

Nehéz ez a munka, de ha mindezek elhagynak is, velünk marad a katolikus öntudat éltető lelke, diadalunk záloga. *Gedeon.*

Jakabffy államtitkár.

A kormányhoz közel álló körökből kaptuk a következő érdekes hírt. *Jakabffy* Imre belügyminiszteri államtitkárt át akarták tenni a kereskedelmi minisztériumhoz. De *Hegedüs* miniszter ezt ellenezte, mert ő nem politikust kívánt, hanem hivatalnokot akar államtitkárnak. E kérdésben eddigelé nem tudnak megállapodni és a *Jakabffy*-kérdés levegőben függ még most is, mint sok más kérdés.

Ujabb reverzális.

Eötvös Károly ur az Egyetértés tegnapi számában mosakodik az »Alkotmány«-ban közölt reverzálisára és mosakodás közben a következő szerénytelen és *Eötvös* ur szépség hibákban szenvedő politikai karrierjét tekintve, egy cseppet sem csudálatos kijelentést teszi:

»Én 1872-ben Deák-párti voltam s a veszprémi főpapság akkor pártomhoz tartozott. Most és 24 év óta függetlenségi párti vagyok a veszprémi főpapság most nem tartozik pártomhoz, de nem követi a régi Deák-párt szabadelvű elveit sem. *Am csallakozsék a főpapság most pártomhoz s én jó lélekkel biztosítom, hogy egyházpolitikai kérdésekben jelentékeny engedményekre lesznek hajlandó.*

Mit szól *Eötvös* ur pártja a »vajda« e szerénytelen felkinálkozásához?

A kvóta-bizottságok ülése.

Mint értesülünk, április második felében, a húsvéti ünnepek után fognak összeülni először a kvóta-bizottságok. A napot eddigelé pontosan még nem állapították meg, de a mérvadó tényezők abban egyeztek meg, hogy mindjárt a húsvéti ünnepek után kezdődjenek a kvótatanácskozások.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház mai ülése.

Budapest, márcz. 27.

Az ülés megnyitása után *Perczel* Dezső elnök bemutatta *Komjáthy* Béla levelét, a melyben megrongált egészségének helyreállítása végett hat heti szabadságot kér.

Nem adjuk meg, kiáltja elkéseredetten *Olay* Lajos, mert ki beszél akkor?

De a Ház megadta.

A többségnek egyáltalán abba nincs érdeke, hogy még soká tartson az öt órás ülésnek időszaka.

Egyéb baj nem történt és a Ház megkezdhetette:

a pénzügyi tárca költségvetésének

tárgyalását.

Elsőnek *Lévay* Lajos szólalt fel. Az egyenesadó reformjáról beszélt és mindenben hozzájárult ahhoz, a mit a pénzügyminiszter erre vonatkozólag már elmondott. Majd a hitelviszonyokra tér át és azt indítványozza, hogy ne csak a biztosító-társaságok díjtartalékai, hanem az összes pénzintézetek tartaléklapjai is magyar értékpapírokon helyeztessenek el. A költségvetést elfogadja.

Kossuth Ferencz: Teljesen osztja *Lévay* nézetét a magyar állampapírookra vonatkozólag. — A költségvetés ellen az a fő kifogása, hogy az nem reális. — A sejtett födözetek sértik a Ház budget-jogát. A budget-jog megkivánja, hogy a Ház maga gondoskodik a költségvetés fedezetéről. Ha a miniszter reálisan állítaná össze a költségvetést és nem okozna a zárszámadásokban a Háznak évről-évről visszatérő »örvendetes« meglepetéseket, ez nemcsak gazdasági szempontból helyesebb, de alkotmányosabb is volna. Az 1899. évi államháztartás eredménye 50 millió forinttal különbözött a költségvetéstől. Olyan költségvetést melyben 100 millió koronával tévedni lehet, reálisnak nem tarthat. (Helyeslés.) Kérdezi aztán hová jutunk, ha budgetünket évről-évre emeljük. Az egymásután jövő kormányok költenek és emelik az adót és nem keresik, hogy a nép meddig bírja a terheket. Nyilatkozatot kér a pénzügyminisztertől az osztrák szeszdóról.

Lukács László pénzügyminiszter: Mi az kérem? Nem hallottam.

Kossuth Ferencz: Az osztrák szeszdóról van szó. Nem tehetek róla, hogy a miniszter urak nem figyelnek. A miniszterelnök ur figyelmét is kérem, mert ő hozzá is lesz szavam.

A miniszterelnök, ki addig egy jobboldali padban ült és diskurált, a helyére siet.

anyagi viszonyok is. De abba már semmi hatalomnak nincs beleszólása, a mit a társadalmi szokás az étkezés mikéntjére nézve előír.

Ezek a szokások is különbözők voltak a különböző időkben. A középkorban páronként táltak a vendégeknek. Egy férfi és egy nő egy tálból evett és pedig kanállal, mert a villa még ismeretlen volt. Előbb a levét kellett lekanalozni, aztán juthattak kezeikkel a hushoz vagy gombócához. (Veszedelemes lett volna a megfordított rend.) És tessék ma megpróbálni ezt az étkezési módot jó társaságban.

A Havái szigeteken ugyan ma is ilyenformán étkezik két-két egyén nem is tálból, hanem serlegből. A nemzeti étel valami ragadós, kocsonyanemű anyag, melybe a szigetlakók bemártják három ujjukat s ilyen adagokban kebelezik be még a királyné asztalánál is. Es mindez csak szokás dolga.

Az antik Görögországban eleinte nem tartották erkölcsös dolognak hidegen inni az italokat, később a hideg ital utáni vágy szokássá tette az italok behűtését végre szenvedélylyé lett a hideg italok szeretete, hogy már bele is tettek jégdarabokat, a mi különben borközi állapotban ma is szokás.

Igy van az nemcsak az étkezésnél, hanem az ezeket követő társas szórakozásoknál is, hogy a vágyak keltik a szokásokat, a szokások pedig gyakran szenvedélyekké fejlesztik a vágyakat.

Zene és tánc azok a szórakozások, melyek

a társas étkezést kísérték a legrégebb időben is. Hivatott zenészek, énekesek, tánczosok és tánczosnők mulattatták a társaságot, mignem vágyát érezvén a testi szervezetre jó hatást gyakoroló rythmikus mozgásnak, idővel maga a társaság is zenéléshez tánczolásához fogott. És hogy ez a szokás főleg a táncz terén szenvedélylyé fokozódott, arra nem csak a vad nép-törzsek tüzes nemzeti tánczai, de a civilizált világnak tánczai is bizonyítékul szolgálnak.

Igaz, hogy keleti ember ma sem tánczol maga; általában ő kevésbé változtatja szokásait, mint a rohanvást haladó nyugati ember. Csodálkozott is a török követ a század közepén azon, hogy itt az uri rendek maguk tánczolnak. Meglepte nagyon, hogy a tiszteletére rendezett mulatságon bemutatják neki a tánczosnőket; mikor aztán megtudta, hogy azok mind főrangú hölgyek, így szólt a háziasszonyhoz: »Lásza grófnő oly sok költséget fordított erre a mulatságra. Nem került volna sokkal többbe, ha tánczosnőket hozat s megkíméli ezeket a főuri leányokat a táncz fáradalmaitól.«

Vannak különben nyugaton is ellenségei a táncznak s ezek állítása szerint a tánczot csak azért hozták szokásba, hogy a férfi az illem határain belül megőlehesse a nőt. Tény azonban, hogy a tánczot a társaság legszigorubb erkölcsbíró nénikéi, vagy a hogy *Sipulus* nevezné őket: az erényesöszök sem ítélték el manapság, pedig ugyan nagyító üveget át vizsgálják ott a hölgyek és urak kölcsönös maga-

tartását, és jól ismerik azt a sok apró-cseprő társadalmi szokást, mely a két nem kölcsönös bánásmódját szabályozza.

Ezek a szokások egyébiránt a különböző korokban a nőtisztelet fokmérői voltak, másként bánt a férfi a nővel a női méltóságot elismerő római világban, másként a nő szépségét tud dicsőítő lovagkorban, másként a női szellemnek is hódoló rococo korban és másként bántik ma a secessiók korban, mibor a társas szokásokban is a nőnek teljes egyenlőségre törekvő hajlamai szöknek szembe.

Érthető, hogy másképp közeledett a férfi a nőhöz akkor, mikor ez csupán a házi tűzhely őrzésére szoritkozott s a kenyérgyűzdelmet a férfi irta csupán; és természetes, hogy másként közeledik a férfi a nőhöz ma, mikor ez vele versenyt küzd a létért, de versenyzik vele egyebekben is. Talán gyöngédebb, figyelmesebb volt a férfi akkor, mikor a nők még nem tartottak nyilvános nemzetközi gyűléseket a teljes emantipáció tárgyában.

Ugy hallik, hogy Budapesten a villamoson nem állnak már fel a férfiak, ha hölgyek szütködnék ülőhely hiányában, még ha e hölgyek öregek és gyengélkedő kinézésűek is. Érdekes probléma, hogy miként lesz ez a dolog a váradi villamoson? Annyitmondhatunk csak, hogy eféle szokások dolgában Várad rohanvást követi Budapestet. Ott például kiment a szokásból az udvarlás, helyébe lépett a flirt. És most nálunk is szélteben flirtolnek.

Kossuth Ferencz kérde ezután, hogy a pénzügyminiszter miféle intézkedéseket tett az osztrák szeszcsempészet veszélye ellen? Végül a földadó leszállítását, a progresszívadó behozatalát követeli. A költségvetést nem fogadja el. (Éljenzés a szélsőbaloldalon.)

Smialowszky Valér: Kossuth Ferenczezel szemben nagyon is reálisnak látja a költségvetést és azt el is fogadja. (Helyeslés.)

Lukács László pénzügyminiszter engedelmet kérve gyöngé hangjáért, előbb Lévai Lajosnak feleli, hogy a hazai takarékpénztárak tartalékalapjainak hazai értékpapirokban való elhelyezése, ha durva kézzel nyulunk hozzá, nagy veszedelmet hozna. Csodálatosnak tartja azt a közönyt, melylyel a közönség az értékpapírok iránt viseltetik. Mind a takarékbba viszi a pénzét. Azt hiszi, a valutarendezés segíteni fog ezen.

Kossuth azt mondja, hogy a költségvetés nem reális. Erre azt feleli s ezt Horánszky is mondja, hogy a költségvetést úgy állítják össze, hogy a bevételeket a lehető legóvatosabban prelinálják, míg a kiadásokat a legmagasabban irányozzák elé s az így származó plusz csak előnyös. (Helyeslés a jobbon.)

Kifogásolja Kossuth a meglepetésszerű pótköltségvetést. Nem volt az meglepetés, hiszen előre jelezte expozéjában, hogy ez be fog következni, mert a költségvetés nem teljes. Hogy a kvóta mekkora lesz, azt nem tudhatta, pedig ebből származik a legnagyobb emelkedés.

Elismeri, hogy a kiadások nagyok s csökkenteni kell. De azt hiszi-e Kossuth, hogy ha a bevételeket — úgy ahogy ő kívánja — teljes összegükben állítanak a budgetbe, a kiadások csökkennének?

Kossuth: Ezt nem mondtam.

Lukács László pénzügyminiszter: Az igények rögtön úgy emelkednének, hogy felemésztenék a bevételt.

A miniszter ezután Horánszky beszédére reflektál. Megnyugtítja, hogy a fogyasztási adóknál nincs visszaesés, a mit az egész évi jelentésből lehet konstatálni.

Az államháztartás egyensúlyának fenntartása — igaz van — fontos. A sorrend betartása is. De köztük talán abban van a különbség, hogy melyik dolog a sürgősebb? Sokszor

a viszonyok, a körülmények oly parancsolólag lépnek fel, hogy nem lehet nekik ellenállni.

A történetek után nem lehet elkerülni a tisztviselők fizetésemelését. De az óriási teher. Ha csak úgy akarjuk a dolgot javítani, mint Ausztriában a magasabb fizetési fokozatok vannak, akkor évi 35 millió koronába kerül; ha kisebb fokozatot veszünk, az 30 millióba kerül. Ezt tehát egyszerre megcsinálni majdnem lehetetlen.

Igaza van Horánszkynek: a legjobb mód, — amint ő már hangoztatta — az egész adminisztráció egyesítésének szigorú keresztülvitele. (Helyeslés.) A tisztviselők fizetésemelése — adóemeléssel, bizonyára a leggyűlöletesebb dolog volna.

Végül egy közbeszólásra reflektál. Ez a közbeszólás: *adóprés*. Az adóprésről már sok rémes dolgot írtak és mondtak. No hát ha az adóprés oly szörnyű valami volna, akkor nem folyamodnék annyi község újra meg újra — *adóhivatalért*. (Derűtlenség.) Ez mutatja, hogy nem létezik az a mesebeli adóprés.

A kormány közigazdasági politikája: a közigazdasági erők egyensúlyban tartása. Ennek szenteli erejét, ez vezet az ország boldogulására. Kéri a javaslat elfogadását. (Zajos helyeslés.)

A függetlenségi párt kivételével az egész Ház megszavazta általánosságban a javaslatot.

Ezután letárgyalták vita nélkül az egész javaslatot.

Széll Kálmán miniszterelnök beterjeszti az 1899-ik évi tulkiadásokról szóló zárszámadási jelentést.

Lukács László pénzügyminiszter beterjeszti a *felhatárolási törvényjavaslatot*.

A legközelebbi ülés csütörtökön lesz.

Kulizsák mögül.

Általános megdöbbenést keltett Komjáthy Béla kirohanása a szerzetesek ellen.

Történt ez a kirohanás abban az időben, mikor Komjáthy ur nagyon neki tüzesedett az Ugron zabjától. Követelte a nagy puroszt, hogy az iskola testvéreket üzzék ki, a szerzetesi iskolákat vagy szüntessék meg, vagy legalább teljesen vessék állami felügyelet alá. Ebből a kirohanásból tehát bárki láthatja, hogy ő a

szerzetesek nevelését rossznak, hazafiatlannak tartja, mely ellen sürgesen tenni kell valamit.

Komjáthy ur ebben a nagy felbuzdulásban fátyol vetett a multra, még pedig saját multjára, mit mi kénytelenek vagyunk kissé fellebbenteni, hogy életirói ez adat hijján se szűkölködjének.

1883-ban Komjáthy felkérte egyik pap képviselőt, hogy Hajnald bibornokot, ki éppen a Ház folyosóján időzött, kérje meg, venné be fiát a kalocsai jezsuita intézetbe, mert ő csak úgy lenne nyugodt, ha fia nevelését olyan kezében tudná.

A képviselő hivatkozott az intézett jellegrére, melyben hely. hitvallású ifjak felnem vehetők.

Néhány percz mulva nagy örömmel jelentette Komjáthy, hogy maga beszélt Hajnaldal ki be is vette a fiát.

Persze, mikor Hajnald megtudta, hogy a gyerek más vallású, kénytelen volt visszavonni ígérését, amiért igen elkeseredetten sívelt Komjáthy ur Hajnaldra.

Hanem a jó szándékot segíti a jó Isten és sok utánjárásra mégis sikerült fiát szerzetesi intézetbe adni, a pesti piaristákhoz, hol egészen haláláig nevelték a gyermeket.

Komjáthy sohasem aggódott fiáért, sőt kijelentette, hogy neki az a célja, hogy becsületes emberré neveljék a fiát, azért adta szerzetesi intézetbe.

Hát most kérdjük? Egy ember, a ki nem kimél fáradságot, könyörgést azért, hogy fiát jezsuiták, majd, ha ez nem sikerül, bármely szerzetes nevelő-intézetbe juttassa s végre elérje célját, átvállalják a szerzetesek a szülő gondját gyermeke felett s lelkiismeretesen teljesítik is mindvégig, szabad-e, illik-e olyan embernek támadni a szerzeteseket?

Kevesebb erkölcsi csöszködés és több szerénység illenék ehhez az urhoz.

A színház környékének rendezése.

A színház környékének rendezésével hosszasan foglalkozott a színház építésére felügyelő bizottság, aztán a városi tanács és végre a város törvényhatóságának rendkívüli közgyűlése

Hát van-e különbség udvarlás és flirt között? »De még milyen!« mondják a beavatottak és ekként magyarázzák a dolgot: Udvarlásnál a férfi a neki tetsző, kiválasztott hölgyet figyelmével árasztja el, két fiatal lény keresgél, hogy egymás első életével megismerkedjék. Vannak viták is, kellemes feleselések, finom eszmeharcok. Külsőleg semmiségek, de az alapjuk komoly, az egyesülést tűzte ki célul. Mind két fél hisz a győzelemben, fél a vereségtől s megmarad az ifjúkor szelidségének és ártatlanságának határain.

A flirt pedig olyanféle szerelmi játék a mulatni vágyó ifjak és leányok közt. »Játék melynek betéte nem annyira két szív, mint inkább két hiúság. Veszíteni egyik fél sem akar, de nyerni sem.«

Ebből az is következik, hogy flirtelésből kevésbé lehet házasság, mint az udvarlásból. De akár flirt, akár udvarlás, az örök vonzódásnak meg kell nyilatkoznia férfi és nő között, mindenütt a kerek ég alatt. Nálunk ugyan nehezen minősítenék flirtnek vagy udvarlásnak az indián szerelmeskedést, hol a prairie beláthatatlan térségén, a hold ezüstös fénye mellett, kilép sátrából az indián leány, a szerelmes ifjak pedig, kik a fű közt fekvő lesekedtek rá, meghajolnak öleléseikkel. A választottat a lány csókkal, a nem választottakat arcizulással fogadja s a helyzet azonnal tisztázva van.

Már a kamcsatkai udvarlás sokkal gyöngédebb és körülményesebb; ott az ifjú a ház-

ság előtt pár hóval a kiválasztott leány szolgálatába áll s mindenüvé hiven követi.

A japánoknál meg a legnagyobb udvariatlanság volna az udvarlás. A menyasszony és vőlegény nem közeledhetnek, legföllebb verses vallomásokot irhatnak egymáshoz.

Amerikában a nők szokták megmondani a férfinak, hogy szeretik és férjül óhajtják. Nálunk ezt szépen megköszönné a férfi világ.

Legkevésbé czeremóniáznak Kamerunban a hol egyszerűen eladják a nőt. Az eladási ár világot vet a nők értékére. Legjobb esetben 1200 frt jár egy nőért. De lehet kapni egy tehénért, egy gapyutakoróért, egy kovapuskáért, sőt 14 kapáért is egyet. Ugy látszik nem ment feljebb a nőnek az értéke Homér apánk óta, ki egy viruló nőt 4 marhára becsült.

De akkor legalább fizettek a lányért valamit, ma pedig nálunk az eladó lányra rá kell fizetni. Még pedig rendszerint alkuszik is a vőlegény s a dolgot csak az enyhíti, hogy a vevő legénynek fizetett vételár jegyajándéknak minősíthető. Az ajándékozás egyik legszebb szokása az emberi társadalomnak.

Legszebb, mert az önzetlenség jellegét viseli magán, a mit kevés társadalmi szokásról lehet elmondani. Csak az a sajnálatos, hogy ez a kiváló szokás legtöbb gondot és felfordulást okoz a társaságban. Kinek, mikor, mit és hogyan kell, lehet vagy szabad ajándékozni? mind főbenjáró kérdések Mucsán egy darab szalonnát, kolbászt vagy egy koszu hagymát

ajándékozni a primadonnának s ő azt hálás szívvel veszi. Nagy városban botrányos sértés lenne egy hagymakoszu.

Társaságban bevett szokás, hogy a jó ismerős urak czukorkával kínálják meg a hölgyeket. De ha első látáskor, bemutatás után egy czukorkát nyujtana át egy hölgynek, ugyan illetlen dolgot követne el társadalmi felfogás szerint, épp úgy, mintha valamelyikünk négy szál jó koporsónak való deszkát ajándékozna jó embere névnapjára; holott ugyanez az ajándék a chinaiaknál legnagyobb udvariasság jele, mert azt tartják, hogy azok a koporsó deszkák hosszú életet biztosítanak a tulajdonosnak.

Egy-két példából is kitűnik, hogy kötetekre menő társadalmi szabályt kell ismernie annak, ki az ajándékozás szokását gyakorolja, még ha az ajándékozás szívjóságból, szolgálatkészségből vagy hálából fakad is.

Pedig származik ez a szokás tisztátlanabb forrásokból is. Azért követi oly gyakran egy másik kevésbé önzetlen társadalmi szokás: az emberszólás.

Van-e, ki ezt a szokást nem ismeri? Rettentő hatását a társadalom minden tagja érzi. Még egy olyan nagy, hatalmas ember, minő Deák Ferencz volt is érezhette, oly erős vonásokkal eseteli gyámleányához, a mostani Széll Kálmánéhoz írt levelében: »Gyűlölség, harag és felbőszült emberi szenvedélyek egész csoportja nem dultak föl annyi becsületet, nyugalmat és boldogságot — írja ő — mennyit az

és mind a három forum más és más álláspontra helyezkedett.

Az eltérés a gyalogjárók körül forgott, míg a kocsit utakra, úgy az építésre felügyelő bizottságban, mint a tanácsban az volt a vélemény és javaslat, hogy körös-kövel burkolatassanak ki, legalább egyelőre, míg az egész teret és utcákat, a villamos vasut kiépítése után végleg rendezik.

A színház körüli járdákat gránit kövel vagy homokkal akarták burkolni.

A Fő-utcának kiszélesített keleti részén, Áldás-utczától Nagy-Sándor-utczáig a bizottság aszfalttal óhajtotta készíttetni, míg a tanács a mai állapot meghagyását javasolta.

A múlt pénteken tartott rendkívüli közgyűlésen hosszasan tárgyalták a kérdést s végre is mellőzték a tanács javaslatát. Az aszfalt mellett felhozott érvek döntöttek s a többség elhatározta, hogy az összes járdaburkolásokat már most véglegesen aszfaltból készítteti, a kocsit utat pedig aszfalt-macadammal fedik.

Ez a közgyűlési határozat nagy konsternációt keltett a városházán, — a költségek miatt.

A közgyűlésről felvett jegyzőkönyv akként van felvéve, hogy a Fő-utca említett vonala, továbbá a színház és új bazár körüli összes gyalogjárók aszfaltból, a régi bazárszoros kocsit utja aszfalt-macadamból, a színház melletti új utcák kocsit utjai pedig körös-kövből burkolatassanak.

A közgyűlési határozat ilyen értelmezése viszont több városatyának a nézetével és magyarázatával nem egyezik. Ezek a városatyák ugyanis azt állítják, hogy a közgyűlés az összes színház és bazár körüli kocsit utakra aszfalt-macadam burkolatot rendelt el. Valószínűleg azért meg fogják felebbezni a közgyűlés határozatát, illetve felszólalással élnék a jegyzőkönyv téves összeállításáért.

A kétféle felfogás között költség tekintetében óriási az eltérés.

A városi tanács javaslata szerint 30—35 ezer forintból az egész rendezést keresztül lehetett volna vinni, míg ha az összes kocsit utakat aszfalt-macadamból készítik, alig lesz elég 130,000 frt a környék rendezésére.

Ez okozta a konsternációt a városházán.

emberszólás, néha mint gyáva gonoszság esz-keze, gyakrabban egyedül csak mulatságképen, unalom üzésére, mosolygó arczczal könnyelműleg meggyilkol.*

Bizony-bizony sok zivatarnak volt már okozója ez a társadalmi szokás a multban és sok zivatarnak okozója ma is. Ezért már vér is folyt, nemcsak köny, elég. Okozott már nem egy háborut a pletyka, és okoz ma is nem egy párviadalt.

Mind azt bizonyítja, hogy a társadalmi szokásoknak egyaránt rabja a férfi, mint a nő. És, hogy rombolásban épp úgy, mint alkotásban, egyenlően hatalmasok a társadalmi szokások. Nem is csoda, hisz oly számosan vannak, hogy bőcsőtől a sirig ellepik az életutat, meg irányítják a társas életet mindenütt, a fonótól kezdve az udvari bálig. Sarkalnak sok jóra, szépre; de olyan bűnökre is ragadhatják az embert, a miket különben szívből utál.

A bölcs erre azt mondja: »A társaság gyengévé teszi az embert az által, hogy megfosztja a saját belátása fölött való rendelkezés jogától.« De ő könyvei közül beszél. A társaság embere, — ki már nagyon sokszor érezte az emberi természet alkalmazkodó képességét, — nem itél ilyen szigorúan. Ő a társadalmi szokások kedvéért inkább lemond függetlensége egy részéről: semmint kiellen magányba száműzze magát.

Az a kérdés, hogy kiadhat-e a város a jelenlegi pénzügyi viszonyok között ilyen óriási összeget a színház környékének rendezésére.

A közgyűlés jegyzőkönyvének utólagos megváltoztatása különben alig lehetséges. A hitelesítés szabályszerűen megtörtént; hogy a városatyák felé sem mennek ilyenkor a városházának, arról a városi tanács nem tehet.

A francia—porosz háboru előidézője haldoklik.

Páris, márcz. 27.

Egy rég elfeledett, de egykor nagy szerepet játszott kalandos életű ember fejezi be ugye lehet még ez éj folyamán életét.

Benedetti Vincze gróf, a francia császárság utolsó berlini nagykövete ma látogatóban volt *Bonaparte* Matild herczegnőnél, a mikor szélhűdés érte. A herczegnő saját lakosztályában rendeztetett be számára szobát és ő maga a legnagyobb gondal ápolja családjának egykori hű szolgáját és korzikai földijét, de életben maradásához *semmi remény sincs, haldoklik.*

Benedetti Vincze gróf a Bonaparték teremtménye. III. Napoleon őt 1864-ben mint követet Berlinbe küldte s ez időtől veszi kezdetét nagy történelmi szereplése. Midőn 1870. június havában Lipót hohenzollerni herczeg spanyol trónjelöltsége nagyon felizgatta a kedélyeket, B. megbízatása értelmében arra iparkodott rávenni a porosz királyt, hogy ez a herczeget a jelöltség elfogadásától eltúltsa. B. július 4. ez ügyben kérdést intézett Bismarck kancellárhoz, jul 9. és 11. pedig Emsben magát Vilmos királyt meginterpellálta ez ügyben. Noha mind Bismarcktól, mind pedig Vilmos királytól megnyugtató választ nyert, B. Napoleon megbízásából arra a kötelező ígéretre akarta Vilmos királyt kényszeríteni, hogy ez a jövőben sem fogja Lipót herczeg jelöltségét támogatni. Vilmos király nem volt hajlandó ilyféle kötelezettséget elvállalni, midőn pedig B. ez ügyben jul 13. újból és kevésbbé ildomos módon kihallgatást kért, a király azt üzentette neki, hogy nincsen semmi mondanivalója. B. erről jelentést tett a császárnak, ki ennek az incidensnek révén a hadüzenetre határozta el magát. B. jul 14. visszautazott Párisba, Bismarck pedig, hogy a kitörő háboruban az angol közvéleményt a németeknek biztossítsa, a B.-től átadott, Belgium bekebelezésére vonatkozó okiratot átadta lord Loftus angol követnek és egyuttal a Times cz. angol lapban is közzétette. B.: Ma Misson en Prusse cz. műben felelt Bismarck vádjaira és igazolni iparkodott diplomáciai eljárását. (Páris 1871). A császárság bukásával egyébiránt politikai pályája véget ért. Az államszolgálatból való elbocsátatása (1871. aug. 16.) óta mint magánember él majd Ajaccioban, majd Olaszországban. Midőn 1893. jan. havában Bismarck ellenfelei azt fogták reá, hogy ez a jul. 13-iki Párisba küldött távirat szövegét, Vilmos király tudtán kívül, szándékosan oly sértően fogalmazta, hogy a háborut kikerülhetetlenné tegye, B. is még egyszer hozzászólt a hadüzenet kérdéséhez, de szava meghallgatatlanul hangzott el; ő maga is 1870. óta élőhalott számba megy.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

A muzeum az egész téli idő alatt zárva.

Apr. 1. A kaszinó közgyűlése.
Apr. 10. A Sebes Körös-társulat vál. és rendes évi közgyűlése.

* **Egészségügyi gyűlés.** Nagyvárad város közegészségügyi szakbizottsága csütörtökön, márczius hó 29-én délután 4 órakor ülést tart a városház nagytermében, a melyre a szakbizottság t. tagjait ezennel meghívom. Nagyvárad, 1900. márczius 27. Dr. Grósz Albert elnök.

* **Elvesztett rang és meglelt szerelem.** A cs. és kir. közös hadügyminiszterium e hónap 24-éről közzéteszi: Stefánia főherczegnő, özvegy trónörökösne, ő cs. és kir. fensége, e hónap 22-én Miramáréban gróf Lónyai Elemér cs. és kir. kamarással házasságra lépett. Miután ez a házasság nem egyenrangú, az udvarnál fennálló elvek szerint s most már Lónyai Stefánia grófnét az osztrák-magyar monarchián belől nem illeti meg sem a »királyi fenség« czime, sem a »belga herczegnő« és »szász-köburg herczegnő rangja.« Ez a közzététel a cs. és kir. apostoli felség főudvarmesterei hivatalának közleménye alapján történik.

* **A Biharmegyei Nőegylet kiállítása.** Megemlékeztünk már arról a kiállításról, a melyen a biharmegyei nőegylet fáradhatatlan elnöknője, báró *Gerliczy* Félixné fáradozik, hogy Husvétra nagyobb szerű kézimunka kiállítást rendezzenek az elaggott nők menházának javára. Az elnöknő fáradozása, úgy látszik, most is fényes eredménnyel fog végződni, amennyiben tömegesen jönnek a jelentkezők. Egyik rendkívüli érdekessége lesz a kiállításnak az a része, a melyet *Tardy* György berettyó-ujfalui földbirtokos állít ki. *Tardy* sajátkezűleg művésziessen faragott butorokat állít ki, a melynek minden darabja valódi műremek. A kiállítás iránt mindenfelé nagy az érdeklődés, úgy, hogy az bizonyára minden tekintetben fényes sikerrel fog végződni.

* **A 48-as honvédek Erzsébet királynénak.** A dicsőült királyné emlékét egy nagy szerű alkotással fogja megörökíteni a magyar nemzet. Több százezer forintba megy eddig is a gyűjtés eredménye, melyet az ő nevével nevezett Örök imadás templomára indítottak. Az országos honvéd-egylet szintén megindította a gyűjtést és a vidéki egyletek részére is küldött egy-egy gyűjtő-ívet s van valami megindító abban, midőn az öreg és elszegényedett honvédek szerény tőkéjéből is jut egy-egy kisebb összegecske, egy-egy tégladarab az emlékművére annak a nemeslelkű királyi asszonynak, a ki életében is magas patronája volt szabadságharcunk kiérdemült vitéz katonáinak. — A helybeli 48-as honvédegylet gyűjtő-ívén, mint értesültünk 32 korona gyűlt össze, melyből 20 korona a honvédegylet, 10 korona az elnökség és 2 korona *Reményffy* Rezső egyleti pénztárnok kegyeletes adománya. Ezt az összeget *Szűts* István főjegyző már el is küldötte a központba br. Podmaniczky Frigyes kezébe.

* **E. Kovács Gyula fehéregyházi Petőfi órházban.** E. Kovács Gyula életnagyságu fényképe van elhelyzve a Petőfi-órház szobájának ama pontján, a hol a jeles művész és költő, a szaválás befejezte után a tulipántos ládára ledőlt s a hol ajkai örök időkre elnémultak. A nagy fénykép körül, mit a Dunky-fivérek készítettek, ott láthatók azok a koszorúk is, a melyek a költő szívére voltak a ravatalon téve. Kis levelezőlapon E. Kovács Gyula sajátkezű vonásaikban van leírva »kétszer is nyílt az ákácza virága.« A nagy kép alatt szépen rendben rakva láthatók a Kovács Gyula ravatalára tette rengeteg sok koszorúnak szalagjai. E szalagok egy egész halmot képeznek s gróf Haller Louisené, Fejéregyháza védő asszonya, izléssel, csinnal állította össze e nagy

becses Kovács Gyula relikviákat. Harmincznégy feltalált ágyu-golyó, számos csont, gyűrű és fegyverdarabok és rengeteg koszoru szalag teszi egy igen becses muzeummá a Petőfi Őrházat, melynek falait gróf Kreith Béla által Budapestről s a kolozsvári orsz. tört. ereklye muzeumból küldött képek és nyomtatványok ékítik.

* **Az irgalmas néni temetése.** A Szent-Vincze intézetben elhunyt *Baptista* nővér temetése ma d. e. 3/4 11 órakor fog végbe menni az intézeti épületből.

* **Elbocsájtották a honvédség kötelékéből.** *Grexa* Gyula honvéd segéd-lelkész rendfokozata megtartása nélkül saját kérelmére a honvédség kötelékéből elbocsájtották.

* **Mérnökök és építészek összejövetele.** Van szerencsém a nagyvárad mérnök és építész asztaltársaság i. t. tagjainak szives tudomására hozni, miszerint f. hó 29-én, azaz csütörtök este fél 8 órakor a »Bazár« vendéglő éttermében rendes összejövetel lesz, a melyre, tisztelettel kérem, méltóztassanak teljes számban megjelenni. Nagyvárad, 1900. márczius hó 27-én. *A titkár.*

* **Elgázolás.** A Kapuczinus utcán tegnap délután egy vizes-gyáni ember elgázolt szekerével egy iskolás gyermeket. A közeli rendőr az esetet feljelentette.

* **A fecske hazatérőben.** Nemsokára itthon lesznek a fecskék — szelik már a gyors szárnyukkal a levegőt a tengerek felett. Tudjuk, hogy rendszeren április 4—5-ikén szoktak hazatérni. Helyi és időjárási okok, vagyis a vidék alacsony, vagy magas fekvése, annak éghajlata, az évek szerint ingadozó tavaszfakadás módosítja az első jelentkezésük napját. Az első fecske látása eseményszámba megy minden háznál s a háuságnak is van vele dolga, mert azt tartja népünk, hogy aki először lát fecskét s utána mosakszik, elveszti szeplőit, piros, bársony lesz az orcája: »Fecskét látok szeplőt hanyok.« Nemsokára megint kelete lesz ennek a mondásnak. Érdekes az a viszony, mely népünk és a fecske között szorossá forrott; közmondások és szállóigék egész sorsa jellemzi e szoros barátságot. De e mondásokban érdekesen nyilatkozik meg a nép megfigyelő képessége is, mely a látszólag mellékes, nem feltűnő, de a madarak természetét jellemző szokásokat elleszte és a maga viszonyaira alkalmazta. Ilyen mondások a többi közt: »Annyi, mint őszkor a fecske.« »Elmegy őszszel a fecske, de őt a veréb nem követi.« »Hírmondó fecske tavaszt énekel.« »Idővel a fecske még házadra szállhat« (szerencsés lehetsz), »Nekiszokott mint a fecske a repdeséshez.« »Nyári szállásért meg nem teled veled a fecske« (háládatosságnak is van határa), »Nem sirat egy fecskét egy nyár«, »Csacsog, mint a fecske.« »Ritka mint a fecske a kalitkában.« Elterjedt, kedvelt nótáink közt is gyakran előfordul a fecske, jelétül roppant népszerűségének.

* **Verekedés a Külvárosen.** Hétfőn este a Külvárosen kártyázás közben az egyik kisebb-szerű korcsmában véres verekedés volt, a melyben egy *Kiss Ferencz* nevű ember súlyosabban megsérült. A nyomozat megindult.

* **Két koci arany.** Nagy feltűnést keltett tegnap délelőtt a főváros utcáin két postakocsi. Gyors iramban hajtottak ki a keleti pályaudvarra s mindegyik után karabélylyal fölfegyverzett egy-egy lovas rendőr vágatott. Temérdek pénzt vitt a két koci. Csupa husz koronás aranyérem volt, a mit az Osztrák-magyar-bank budapesti főintézete küldött ilyen erős fedezet mellett a bécsi igazgatóság címére. Hogy mi czélból küldi a sok aranyat Bécsbe, azt a bank nem mondja meg, de úgy hirdik, hogy a budapesti intézet páncélt terméinek fogyatékosága készítette a vezetőséget erre a lépésre.

* **Halálozás.** Részvétellel vettük a következő gyászjelentést: Alulírottak mély fájdalommal tudatják a legjobb férj, sógor és rokon, *Barth Ferencz*nek folyó hó 27-én d. e. 11 óra-

kor-élte 59-ik, boldog házassága 37-ik évében a halotti szentségek ájtatos felvétele után történt csendes elhunytát. A megboldogult halott földi maradványai folyó hó 29-én d. u. 4 órakor fog a Misericordia rendházánál a róm. kath. egyház szertartása szerint beszenteltetni s a várad-olaszi-i sirkertben örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szentmise-áldozat pedig folyó hó 31-én d. e. 10 órakor fog a várad-olaszi-i plébánia templomban az egek urának bemutatni. Mely végtisztességre az elhunyt rokonai, barátai és ismerősei tisztelettel meghívottak. Nagyváradon, 1900 márczius hó 27-én. Az örök világhoz fényeskedjék neki! Özv. *Barth Ferencz*né szül. *Jámbor Zsófia*, az elhunyt neje. *Jámbor József*, az elhunyt sógora. *Jámbor József*né szül. *Sólymosy Katalin*, özv. *Jámbor Ferencz*né szül. *Szatyori Erzsébet*, az elhunyt sógornője. *Dr. Fechter János*, *Fábry Endre* és neje szül. *Fechter Anna* gyermekeikkel, az elhunyt rokonai.

* **A Berettyó-társulat helyisége.** A vasúthoz vezető Országút egyik legszebb telke a befásított Gündöcs-féle kert. E szép és a város belterületétől nem messze eső telket a Berettyó vízsabályozó társulat óhajtja megvenni fele részben, hogy oda megfelelő épületet emeltesse a társulat hivatali helyiségeül. A tulajdonos: *Mártonffy Gyula* nagybirtokos azonban csak egészben akarja eladni az ingatlant s ezért még nem jutottak megegyezésre.

* **Selyemgyár Győrött.** Győr szab. kir. város és Győrmegeye törvényhatósági bizottsága által *Bezerédj Pál* miniszteri meghatalmazott-hoz 20 éves jubileuma alkalmából intézett megleghangu üdvözlőkre, az ünnepelt e napokban küldte meg köszönő levelét. *Bezerédj* e levelében visszajelentést vet ezelőtt 8 évre, a mikor Győrben és Győrvarmegeye területén a selyemtenyésztést megkezdte. A lefolyt nyolc év alatt ezen a helyen igen öröndetes eredményt ért el, mi által *Bezerédj* kilátásba helyezte, hogy még ez év folyamán dűlőre viszi a győri selyemgyár ügyét, mely hivatva lesz a környék összes selyemtermelését földolgozni. Ebben a gyárban több mint 400 munkás nyer állandó foglalkozást, miáltal Győr város szegény családjai állandó és tisztességes kereseti forráshoz jutnak. *Bezerédj Pál* a selyemgyár ügyén kívül, rendezni fogja még a felügyelői és főfelügyelői állások szervezését és betöltését is, a mennyiben ez állások betöltésére, a nagy számban jelentkező tenyésztők oktatása és felügyelete miatt most már égető szükség van. Az ügyek elintézésére véget, mint értesülünk, *Bezerédj Pál* még a jövő hó elején személyesen meg fog jelenni Győrött.

* **A Németországba szóló levelek díj-szabása.** A Németországba szóló levelek ára április 1-től kezdve olcsóbb lesz, amennyiben eddig 15 gramm súlyig 10 filléres bélyeg kellett, ezentul pedig 20 grammig kell 10 fillér. 20 grammtól kezdve 250 grammig ezentul is 20 filléres bélyeg kell.

* **Diszes egyházi felszerelések.** A budai várpalotában az újonnan átalakított *szent Zsigmond kápolna* részére Ó Felsőge pompás, új egyházi felszerelések készítését rendelte el s e felszerelések legnagyobb részének szállításával *Oberbauer A.* utóda budapesti czéget tüntette ki a várpalota plébánosa, *Kántor Károly* apát és oltáregyleti igazgató és a várépítő bizottság egyhangu ajánlatára. A szállítandó egyházi felszerelések legkimagaslóbb része egy nagy arany ornátus, melyhez fogható a modern egyházi ruhák között hazánk területén egyáltalában nem létezik. A szövet sárga selyem bársony, egészen új technikájú arany díszítésekkel dús-gazdagon áttörve; a mintázat is tökéletesen új alakban tünteti fel az egyház olyannyira kedvelt gránátalma motívumokat. Egészen új szövedéseket kellett föllátni, hogy ezt a szövetet megszöni lehessen. Némi tájékoztatás végett bátor vagyok megjegyezni, hogy az aranyfonalak *11-féle módon* és az ezüstfonalak *7-féle módon* vannak a szöveten alkalmazva és hogy a megszövedéshez *több mint 600 új* kartonlap szükséges. Az ornátus 1 casulából, 4 plüviáléből, 4 dalmatikából áll az összes hozzátartozókkal,

milyenek: gremiale, infulák stb. A szövetet az egyes ruhadarabokon gazdag aranyhímzéssel körített színes selyem hímzéses sávok díszítik a legújabb technikájú point antique modorban, 71 színes selyemmel hímzett alak lesz az ornátuson; a casulán és a főplüviálén az Üdvözítő képe és a többi ruhadarabon első sorban a magyar szentek és aztán azok a tagjai a dicsőséges egyháznak, kik magyar hazánkban különös tiszteletnek örvendenek. A hímzés alapjául szolgáló rajzokat elsőrangú művészek készítik. Az egész ornátus ára 23,000 korona. Az óriási munka folyó évi december havában lesz kész és akkor az egész a többi remek egyházi ruhával együtt, alkalmas helyen okvetlenül ki fog állíttatani.

* **Árvereznek egy hitközséget.** A mai hivatalos lapban olvassuk: 6088. 3—1. Árverés. 10,187—1899. A m.-szigeti törvényszék mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy *dr. Junger Lázár* ügyvéd végrehajthatónak a *körös-mezői ízr. aut. orth. hitközség* végrehajtást szenvedő elleni 167 frt 62 kr. tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében, a m.-szigeti kir. törvényszék (a rabói kir. járásbírószág) területén levő *Körösmezőn* fekvő a körösmezői 451. sz. tkjvben az izraelita hitközség nevében álló 839., 881. hrsz. urbéri birtok 187 frt és a körösmezői 1822. sz. tkjvben a körösmezői hitközség nevében álló 309/a 3. hrsz. beltelék és a rajta fekvő házra az árverést 3601 frtban ezenel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1900. évi április hó 18-ik napján d. e. 9 órakor a körösmezői hitközség házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fognak. Kelt M.-Szigeten. 1899. évi november hónap 22. A m.-szigeti kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

* **Eljegyzés.** *Laszky Armin* kiadó laptulajdonos hugát *Spiegel Ida* kisasszonyt Bécsenyből eljegyezte *Fellner Mór* bécsi nagykereskedő.

* **Névmagyarosítás.** *Apfel Géza* vezetéknévét *Horváth-ra* magyarosította.

* **Elveszett.** Elveszett a Szent János-utcán tegnap délután egy női arany gyűrű. A becsületes megtaláló jutalomban részesül, ha átadja a rendőrségen meg tudható czímen.

A nagy nemzeti zarándoklat.

Az érdeklődés a római zarándoklat iránt ország-szerte rendkívül nagy s ezért itt adjuk főbb vonásokban a szükséges tájékozást:

A jelentkezés minden római katolikus plébánia hivatalban történhetik.

A részvételi árak :

A következő árakban befoglaltatik: Az utazás Budapestről-Rómáig és ugyanazon az uton vissza. Rómában lakás, teljes ellátás, a pályaudvartól a szállóig kocsi és szakavatott vezető a római tartózkodás egész idejére. Az odautazás Budapestről-Rómáig a különvonaton kötelező. Rómában öt napi ellátással: I. osztály 260 korona. II. osztály 192 korona. III. osztály 120 korona. Rómában tíz napi allátással: I. osztály 340 korona. II. osztály 252 korona. III. osztály 140 korona.

Indulás ideje :

A nemzeti zarándoklat indul Budapestről a déli vasuti (budai) pályaudvarból 1900. évi április hó 24-én reggeli 8 óra 30 perczkor.

A különvonat a déli vasut pályaházának érkező oldaláról indul s megjegyezzük, hogy *másnap este kilencz óra felé Rómában lesz.*

A zarándoklat nem megy a tengeren sem oda, sem vissza, hanem csak a vasuton, még pedig a déli vasut külön vonatán ezen irányban: Budapest—Székesfehérvár—Nagy-Kanizsa—Csáktornya—Pragerhof—Laibach—Sanct-Péter—Cormons (ez az olasz határ) Udine (vámvizsgálat) Bologna—Florenz—Róma.

A különvonat áll első, második és harmadik osztályu kellő számú kocsi-kból. Azonkívül az I. osztályu jeggyel utazók külön 30

forintért Budapesttől Rómáig hálókocsit használhatnak.

Miután a déli vasuton és az olasz vonalon csakis első osztályú utas válthat hálókocsijegyet, azért figyelmeztetjük a II. osztályú utazó zárandokokat, hogy amennyiben mégis hálóléphet kívánnak, a kiszabott 30 forinton felül az I. osztályra szóló különbözetet is meg kell fizetniük.

Zarándokaink a déli vasut mentén mindazon állomásokon csatlakozhatnak a társasághoz, a mely állomásokon a rendes gyorsvonatok megszoktak állani.

Utközbeni étkezés:

A különvonathoz lehetőleg étkező kocsis fog kapcsolni, amelyben az első napon délebed (4 fogás) és estebéd (6 fogás), a második napon a reggeli (kávé, tea vagy csokoládé), továbbá délebed és estebéd mint fűt fog felszolgálatni. Ezen étkezésekre jogosító igazolványok a bejelentéskor 8 forint (16 korona) lefizetése mellett a rendező-irodában kaphatók.

Akik az étkezést a vasuti vendéglőben óhajtják, azok részére a következő állomásokon lesz terítve, még pedig (3 frt 50 krért, 7 koronáért), Nagy-Kanizsa (ebéd), Sanct-Péter (vacsora), Bologna (reggeli), Florencz (ebéd), Orte (vacsora). Az ebéd 4 fogás, vacsora egy húsétel; míg a reggeli egy csésze kávé vagy tejből áll a hozzá való kenyérrel.

Érkezés Rómába:

A római pályaudvarnál kellő számú kocsis várja az utasokat, amelyekben az I. és II. osztályúak ketten-ketten, a III. osztályúak omnibuszon mehetnek lakásukra.

Római tartózkodás:

Az I. és II. osztályú utasok Rómában elsőrangú szállodákban kapnak teljes ellátást.

Az I. osztályúak külön szobában, a II. osztályúak ketten egy szobában helyeztetnek el.

Az étkezés I. és II. osztályúakra nézve a következő: reggeli (kávé, tea vagy csokoládé vajjal és kenyérrel); délebed (4 fogás); estebéd (6 fogás). Ital külön fizetendő.

Nap-nap után a főrendező kihirdeti a programot, melynek végrehajtása díjmentesen kellő számú vezetők (ciceronek) állanak rendelkezésre.

Az I. és II. osztályúak huszan, a III. osztályúak nagyobb csoportokban kapnak egy-egy vezetőt.

Római ájtatosságok:

Miután ezuttal Rómában a jubiláris szentestendő alkalmából zárandokolunk, a rendezőség első sorban arról gondoskodik, hogy a zárandokok az örök és szent városban lelkük és szívük vallásos szükséglete találjon minél nagyobb kielégítést. Az ájtatosságok részletes programjáról névszerint a teljes bucsu elnyeréséhez feltétlenül kötött templomlátogatásokról, a lateráni templomban tartandó magyar isteni tiszteletéről, továbbá a pápai ünnepélyes audienciáról: a helyszínén adunk értesítést és gondoskodunk az ájtatosságokhoz szükséges könyvecskékről.

Minden jelentkezőnek ingyen megküldjük a Szent-István-Társulat következő kiadványait:

1. »Római zárandokkönyv, a magyar ember utmutatója az örök városban.« Irta: Vetési.
2. »Jubileumi kalauz.« Hahnekamp Gy.-tól.
3. »Örömszentendő, azaz négy jubileumi bucsu.«
4. »Jubileumi szent ének.« Lévy M.-tól.
5. »XIII. Leó pápa élete.«

Róma nevezetes látnivalói:

Első az ájtatosság; ami időnk marad, azt fölhasználjuk Róma műemlékeinek megtekintésére. Erre nézve a legkipróbáltabb napirendet fogjuk megállapítani.

Nápolyi kirándulás:

A rendezőség alkalmat ad arra, hogy a zárandokok kedvezményes áron láthassák Nápolyt és vidékét.

Arak: I. oszt. 52 forint (104 korona). II. oszt. 44 forint (88 korona.)

Ezért jár vasuti jegy Rómából Nápolyig és vissza, egy napi lakás és ellátás Nápolyban; egy napi szállás és étkezés Sorrentóban, étkezés Capri-szigetén és étkezés Pompejiben.

Az egész kirándulás három napig tart. A kocsis- és hajókötségeket a résztvevők viselik.

Visszatérés Rómából.

A vasuti jegy Rómából vissza Budapestre ugyanazon az uton, a melyen jöttünk, 45 napig érvényes.

Az ut olasz területen bármely állomáson, a déli vasut mentén csak kétszer szakítható félbe.

Azon zárandokaink, kik visszafelé nem ugyanazon az uton akarnak jönni, csekély ráfizetés mellett a következő utirányokat ajánljuk:

Loretó-felé I. oszt. 10 forint, II. oszt. 8 forint, III. oszt. 6 forint; Milano-Verona-felé I. oszt. 12 forint, II. oszt. 10 forint, III. oszt. 8 forint.

Megjegyzendő, hogy ezen kivételes utirányokra szóló jegyeket már Budapesten kell megváltani és ezért kérjük, sziveskedjék minden utasunk a jelentkezés alkalmával megmondani, mely utirányt választja a visszautazásra.

Ruházat.

Az uti ruhán és felöltőn kívül, sok podgyász elkerülése végett, elegendő egy könnyebb (tavaszi) és egy sötét ruha. Hölgyek hasonlóképpen felszerelve utaznak; a pápai személyes fogadtatásra hölgyek kalap helyett fekete tályokban jelennek meg. Olaszországban utlevél nem szükséges; mindenki azon zárandokjeggyel igazolja magát, melyet a rendező irodától kap.

Podgyász.

Az utasok kéretnek, hogy a vasuti kocsi-ban csak könnyű kézipodgyászt vigyenek magukkal.

Vámvizsgálat.

Budapestről Róma felé Udinében, visszafelé Cormonsban történik.

Jegykiadás:

A vasuti-jegy kiadása a déli vasut budai pályaudvarának érkező oldalán április hó 23-án reggel 8 órakor este 8 óráig történik, ahol olasz pénzt is lehet szerezni. A rendezőség gondoskodik róla, hogy ez az árfolyam szerint történjék.

Jelentkezés határideje:

A jelentkezés határideje folyó évi április hó 10-ik napja; azonban kívánatos, sőt szükséges, hogy a jelentkezés az utolsó pillanatra ne halasztassék, mert a késlekedésből eredő kellemetlenségektől a rendezőség nem vállal felelősséget. Jelentkezéskor az I. és II. osztályú zárandokok 50 forint (100 koronát), a III. osztályúak pedig 20 forintot (40 koronát) fizetnek. Ezen előlegekről elismervényt kap, melyet a jegyváltásnál, illetőleg a hátralevő összeg lefizetésekor kell visszaszolgáltatni.

IRODALOM.

Áhitat szárnyain. Himnuszok és egyéb vallásos költemények. Irta Bán Aladár. Budapest, 1900. Szent-István-Társulat kiadása. 8-adrét, 191 lap. Ára 3 korona.

A magyar vallásos költészet jelentékeny gyarapodását jelenti Bán Aladár könyve; sőt azt is ki merjük mondani, hogy az igazi költészet ilyen magaslatára nagyon régóta emelkedett katolikus verseskönyv. A Tárkányi, Mindszenti és Kemenes neve mellé diadalmasan kerül Bán Aladáré, a ki, ha költészete mélységével egyben másban mögötte is marad elődeinek, másrészt meg fölülemelkedik rajtuk a verselés művészetével, érzései tiszta, szívbéli melegével. A tiszta költészet hangján szólalnak meg Bán Aladár versei, melyekben a költői egyéniség

ereje is magasra tör. Szerző az újabb költő-nemzedék egyik igen komolyan megbecsülendő talentuma. Költő, a kit meglehetlen kora nagy problémái, az Istenség, a vallás eszméi; a ki a szerelemnél méltóbb, magasabb tárgyát is ösmer arra, hogy följazza érte a lant idegeit. A szerelmi lírában, a hazafias fölbuzdulásban éreztetni maga-magát: egyszerű földadata a költőnek. De akkor láttatni egyéniségét, mikor a zsoltárok hangján szól, költői erő kell ahhoz. Ez megvan ebben a könyvben, melyet már gyönyörű külső megjelenése — Akantisz Viktor rajzai díszítik — első pillanatra is szívesen fogadtat. Kapható a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatalában, Szentkirályi-utca 28. szám.

Magyar Gazdák Szemléje márczius havi füzetét vettük a következő jeles tartalommal: 1848—1900. Lecky az arisztocrátiáról. A nép szaporodása s a Duna jobbpart (Mihoffer Sándor.) Az aradi gazdasági egyesület. Az angolok és burok (G. S.) A kereskedelmi törvény revisiója. Milliósok. Az osztrák közbányászok lázongása. A »Lex Heinze«, a szinpad és a közérkölcök. Méline beszéde a francia ipar- és földmívelési szövetkezetek évi közgyűlésén. A fogyasztók szocial-politikai vásárló egyesületei. A francia gazdák hitele. Társadalmi krónika. Különfélék. Krónika.

Igazságszolgáltatás.

Az aradi adóhivatali sikkasztás.

Budapest, márczius 27. (S. t. t.)
A Curia az aradi adóhivatali sikkasztás ügyében ma hozott ítéletet. Ezen ítélet helybenhagyta a nagyváradi kir. tábla ítéletét, Bács pénztárnok és Schemberg fegyházbüntetésébe pedig a négy évi vizsgálati fogság idejét betudták.

ZENE és MŰVESZET.

Magyar népdal-kincs. A magyar anekdoták már össze vannak gyűjtve egy rendszeres egészbe, de a magyar népdaloknak, melyek pedig talán még nagyobb hirre és nevezetességre tarthatnak számot mint az anekdoták, nincs egy nagyobb, rendszeres gyűjteményük, a melyben a néphangulat bűvös-bájós hangjai meg lennének óva az elporladástól, az elvesztéstől. Partialis gyűjtemények vannak csak, melyek egy-egy vidék nótáit foglalják egybe. A nagy Biharországot eddig még az a szerencse sem érte, hogy nótáit összegyűjtsék. Pedig nótá terem minden ajkon itten. Egy finom mű és zeneérzékkel bíró nagyváradi úrhölgy vállalkozott arra a nehéz, de szép föladatra, hogy összegyűjtse a magyar néphangulat gyönyörű virágait. Össze is gyűjtött mintegy 550 darabot s azt kottára szedte úgy, a mint azt a nép énekel.

Az értékes munkához Jókai Mór irt rendkívül meleg hangú és sok poezissal telt előszót, a mely bizonyára szintén egyik vonzó erejét fogja képezni a kötetnek.

A magyar népdalkincs, melyre annál büszkébbek vagyunk, mivel összegyűjtötte, szerkesztötte, szóval az egész szép eszme kezdeményezője egy nagyváradi úrhölgy, ki talán túlszerénységből is álnév alá rejtőzik, — ez a gyönyörű tartalmu könyv, mely kiállításánál fogva is tetszést van hivatva kelteni, — pár hét múlva már meg fog jelenni a könyvpiacson és kapható lesz a nagyváradi könyvkereskedésben is.

Közönség köre.

Köszönet-nyilvánítás.

Mindazoknak, kik felejtethetetlen kis Géza fiacskánk halála által okozott mély fájdalomunk enyhítéséhez részvétőkkel hozzájárultak, fogadják legmelegebb köszönetünket.

Geleta Géza
és neje.

TAVIRATOK

Stefánia nászutja.

Trieszt, márcz. 27. A Lónyay grófi pár ma utazik el Miramaréból. A grófi pár a délutáni gyorsvonattal utazik el Milanón és Firenzén át Rómába. Szombaton Lónyay gróf és neje először kocsizott ki. Triesztig mentek és onnét vissza. Vasárnap egy közeli faluba rándultak ki. A kastély most is szigorúan el van zárva. A grófi pár még senkit sem fogadott.

A párisi kiállítás megnyitása.

Páris, márcz. 27. (Saját tud. táv.) A párisi magyar kiállítás megnyitása Husvét első napján, azaz április 15-én fog végbe menni.

A nemzetközi sajtószövetség és a vidéki sajtó.

Budapest, márczius 27. (Saját tud. táv.) A vidéki hírlapíró szövetségnek Husvétkor Pécsen tartandó gyűlésén Vészi József fölszólítást fog intézni a szövetséghez, hogy a vidéki sajtó csatlakozzék az Apponyi Albert gróf békeakciójához és lépjen be a nemzetközi sajtó-szövetségbe.

Transzvál.

Fokváros, márczius 26. Reutter-Milner kormányzó ma Alivalnorthból tovább utazott Bethuliébe.

London, márczius 27. A Reuter-ügynökség jelenti Barklywestből: Egy 400 főnyi bur kommandó újra megszállta Papkuelt és kényszerítette a herbertkerületi lázadókat, hogy ismét Transzválhoz csatlakozzanak. A nevezett kerületben nagy fosztogatások fordultak elő.

London, márczius 21. A Daily News-nak jelenti Bloemfonteinből 25-iki kelettel: French tábornok lovasságával visszatért ide a nélkül, hogy az ellenséggel összeütközött volna. Azokban a kerületekben, a melyeket csapataival bejárt, sok burgher letette a fegyvert.

A Dily Mail-nak jelenti Ladysmithből 25-iki kelettel: Ma az a jelentés érkezett ide, hogy a burok a Vanreenen-szorosban erősen elsánczolták magukat és nehéz ágyuikkal elzárkóznak a szorosban. Ugyanennek a lapnak jelenti Fokvárosból tegnapi kelettel, hogy Kimberleyből egy expedíció indult el, a melynek főcélja Griquatown város, a melyet a burok megszálltak.

A Delagoa-ügy.

Washington, márczius 26. (Reuter). A külügyminiszterium értesítése szerint a Delagoa-ügyben a választott bíróság döntését nem fogják április közepe előtt kihirdetni. Híre jár továbbá, hogy a választott bírónak, ha a választot, bíróságról szóló szerződés rendelkezéseinek megakarnak felelni, okvetlenül fel kell osztaniok a kártérítési összeget az érdekeltek között.

KÖZGAZDASÁG.

Az osztálysorsjáték mai húzásán a következő nyereményeket sorsolták ki: A 20.000 koronás főnyereménye 6480 számú sorsjegy $\frac{1}{3}$ -ára esett — 20.000 koronát nyert: 6480. — 10.000 koronát nyertek: 42908 46579 57990. — 5.000 koronát nyertek: 24060 73634. — 2000 koronát nyertek: 6588 10478 16291 35032 37817 60637 53934 56412 57181 73050 79159 80316 80751 82566 82759 86532 87493 88769 92680 96976. — 1000 koronát nyertek: 806 818 856 7839 8859 11821 12643 13199 13927 15325 15339 18482 26192 27361 32395 40141 40428 41709 43144 44145 44156 44803 47772 48124 48955 50028 56117 58038 59277 60128 64538 60985 62914 68352 71046 82318 83788 84846 87375. — 500 koronát nyertek: 801 1565 4791 4854 8238 8430 9860 10970 12209 12649 15075 15687 17859 19612 20151 22000 22380 27647 48241 28514 28986 33768 34480 34741 35537 41108 41605 42879 44728 45712 47489 47735 48038 50608 56965 57197 60915 61181 62362 63423 64874 65431 65451 66676 67020 69086 70319 73644 74934 75254 77375 78340 79518 80328 80528 80668 81427 81596 82671 83553 85126 87455 92299 94207 96706 97578

A többi kihuzott számok 200 koronát nyertek.

Az ipartestületi betegsegélyző pénztár közgyűlése.

A nagyváradai ipartestületi betegsegélyző pénztár f. hó 25-én tartotta meg évi közgyűlését Bertsey György elnökle mellett.

A közgyűlésen jelen voltak: Gerő Ármin iparhat. biztos, Tenkey József titkár, Spitz Manó könyvelő, valamint az igazgatóság tagjai néhány tag kivételével és a kiküldöttek, az iparosok és segédmunkások csoportjából nagy számban.

Az elnök megállapítván a határozatképes számot a közgyűlést megnyitotta s ezután felolvastatott az igazgatóság évi jelentése.

Legelső sorban figyelmezteti a jelentés a munkaadókat a belépés és kilépés pontos bejelentésére, valamint a bejelentés elmulasztásából eredő következményekre. Mint szomorú jelentésről számol be a járulékos hátralékok folytonos gyarapodásáról, de a munkával túlhalmozott tisztviselők szorgalmának tulajdonítja azt, hogy 3024 frt 91 krt kitevő járulékos követelésből ez idő szerint is 1264 frt 61 kr van vágrehajtás alatt. Jóakarattal felhívja az igazgatóság a hátralékkal tartozókat tartozásuk befizetésére annál is inkább, mivel ellenkező esetben kényszerítve van arra, hogy a tartozásokat késedelmi kamattal együtt hajtsa be.

Indítványt tett az igazgatóság a pénztár tagjainak szükségeltető gyógyszerek rendelése, a biharmegyei közpórházban ápoló pénztári tagok ápolási díjainak mérsékelte felszámítása, a pénztárból megindított büntetési eljárások folyamán kiszabandó pénzbüntetések és a biztosításra kötelezettek mely pénztárhoz tartozásának tárgyában.

Az indítványok egyhangulag elfogadtattak s a további teendőkkal megbizta a közgyűlés az igazgatóságot.

Bejelentette ezenkívül az igazgatóság a múlt évben kimondott azon határozatát is, mely szerint a szembetegségben szenvedő tagokat a pénztár orvosainak mindazon esetben, a mikor ennek a szükségét látják, szakorvoshoz

kell küldeniök. Ezzel kapcsolatosan jelentette, hogy a múlt évben szemorvosi díjazásokra 110 frt adatott ki.

Mint közérdekű tudnivalót tudomásul adta s kérte a közgyűlés minden tagját, közöljék alkalmazottjaikkal, illetve munkástársaikkal, hogy a 75,005—889. sz. beltügyminiszteri rendelet értelmében a tagok részére az 1891. XIV. t.-cz. alapján álló ügyekben való használat végett szükséges: születési, házassági és halotti anyakönyvi kivonatokat, díj- és bélyegmentesen állítandók ki.

Örvendetes eseményként jelentette be ezután az igazgatóság, hogy a tartalék tőkét 1032 frt 50 krral gyarapította, megjegyezvén, hogy az összeg elhelyezése a f. évben történt. Megbizást kért egyszersmind az 1896. és 1897. évi tartaléktőke elhelyezésére.

A közgyűlés a bejelentést tudomásul vetet s a kért megbizást az igazgatóságnak megadta. A tagsági forgalomról, betegségi esetekről és a pénztár anyagi forgalmáról is részletes jelentést terjesztett be az igazgatóság a közgyűlés elé.

A tagsági forgalmat feltüntető kimutatásból megtudjuk, hogy az 1898. év végén 2024 férfi, 87 nő, összesen 2111 tagja volt a pénztárnak; az 1899. év folyamán bejelentetett 4974 férfi, 617 nő, összesen 5591, kijelentetett 4860 férfi 590 nő, összesen 5450, meghalt 16 férfi, 1 nő, összesen 17 tag; a múlt év végén volt a pénztárnak 2122 férfi, 113 nő, összesen 2235 tagja s így tehát a taglétszám 98 férfi, 26 nő összesen 124 taggal szaporodott.

A betegek száma a múlt évben volt 1147. Ebből táppénz-segélyben 210, kórházi ápolásban 195, ingyen orvosi és gyógyszersegélyben 824 tag részesített. A családtagokból 173-nak adatott ingyen orvosi és gyógyszer-segély. A betegedési esetek száma 1643. Táppénz 3816, kórházi díj 3798 napról fizettetett ki.

Százalékban kimutatva beteg volt a segédeknek 12.29%-a s a tanulóknak 26.08%-a, nemek szerint beteg volt: a férfi tagoknak 15.47%-a s a nő tagoknak 9.09%-a. Itt említjük még meg, hogy a múlt évben 11 pénztári tagot ért baleset.

Az anyagi forgalomról a jelentés következőkben ad számot: tagsági járulékok címén 11403 frt 36 kr, kamatok stb. címén 201 frt 50 kr., összesen 11604 frt 86 kr. bevétel volt a pénztárnak. A kiadások pedig így oszlottak meg: táppénz 1769 frt 87 kr., kórházi gyógyköltés 2102 frt, gyógyszerári költségek 1572 frt 53 kr., orvosok fizetése 1223 frt 50 kr., egyéb segélyezések 499 frt 50 kr., az összes segélyezési költségek 7167 frt 40 kr., a kezelési s egyéb költségek 2632 frt 97 kr. Az összes kiadás 9800 frt 37 kr. Az évi bevétel maradványa 1804 frt 49 kr., melyhez ha hozzá vesszük az 1898. évről áthozott 604 frt 25 krt, kitűnik, hogy a pénztár forgó tőkéje 1899. decz. 31-én 2408 frt 74 kr. volt; ugyanakkor a tart. tőkéje 2017 frt 05 krt tett ki, míg ezidő szerint a f. évben való gyarapítással, melyről már fentebb szólottunk, 3050 forint van elhelyezve.

A statisztikai előterjesztések után köszönetet mondott az igazgatóság Gerő Ármin ip. hat. biztosnak, kiemelvén, hogy felügyeleti megbízatásából kifolyólag a pénztárnak nemcsak hogy minden mozzanatát figyelemmel kísérte, de kiváló szakértelmével egyes ügyeit támogatván, a pénztárt haladásában is elősegítette.

Az igazgatóság köszönetét a közgyűlés lelkes éljenzéssel magáévé tette s ennek jegyzőkönyvben való megörökítését határozatban kimondotta.

Végül tudomásul adta az igazgatóság, hogy a felügyelő bizottság véleményezése alapján a pénztárnak a felmentvényt megadta.

A jelentés egész terjedelmében tudomásul vétetett.

A zárszámadást és vagyonmérleget is helybenhagyón tudomásul vevén, a felügyelő bizottság jelentése alapján a közgyűlés a felmentvényt az igazgatóságnak megadta.

Választásra kerülvén a sor, megválasztottak az iparosok csoportjából: Cser János rendes, Mihály József póttagnak; a felügyelő bizottságba: Szilárdy Ernő rendes, Rozsly Géza póttagnak; a választott bíróságba: Szarill Ferencz, Voszka-Ferencz rendes, Bodnár János

póttagnak; a segéd munkások csoportjából, az igazgatóságba ellenőri tiszttel: Szolga Ferencz, továbbá Pintér Tamás, Kontraszti József, Major Ferencz rendes, Mezei Lajos, Tordai Gyula, Óváry Gyula póttagnak; a felügyelő bizottságba: Orenics Alajos, Weber József rendes, Vántus Károly, Kalla István póttagnak; a választott bíróságba: Kiss András, Molnár István, Zakar Lajos, Mocsai Gyula rendes, Kovács Béla, Gábor Sándor póttagnak.

A tárgysorozat letárgyaltván, elnök a közgyűlést berekesztette.

Orosz zár a magyar sertésnek. Minapi számunkban közöltük, hogy a központi és a mezőkeresztési járásból tilos a sertéseket Ausztriába szállítani. Most újabb megszorítás alá vették a magyar sertés kivitelét, a mennyiben a m. kir. belügyminiszter értesítette a törvényhatóságokat, hogy az orosz csász. kormány ideiglenesen megtiltotta a sertéseknek Oroszországba való vitelét, Magyarország és Ausztria egész területéről.

Nagyváradai hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1899. márc. hó 27-ik napján tartott vásárban eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

Tiszta buza: 14.—13.40. Kétszeres buza 11.10—10.60. Rozs 10.80—10.40. Arpa 10.30—9.80. Zab 9.80—9.20. Tengeri: 10.—9.70. Borsó 30.—. Lencse 33.—. Bab 12.60. Köleskása 24.—. Burgonya 4.80. 100 kiló lángliszt 25.50. zsemlyeliszt 24.—. fehérkenyér liszt 22.50, barnakenyér liszt 20.—. széna fuvarral 4.—, szalma 1.—. Szalonna 98.—, 6 kiló zsúp-szalma —14, 150 dkg alom-szalma —08. 1 köbm. búkkfa 6.40, tölgyfa 5.80, cserfa 6.60, 100 kiló marhahus —96, öntött gyertya —90, Lámpaolaj —88. 1 liter ó-bor 1.—. Uj-bor —80. Pálinka —64, Szilva-pálinka 1.70. Szesz 1.90. 1 mm. kősó 21.44, nyers fagyú —46. olvaszt. fagyú 64.—, szappan 48.—, mosott birka gyapju —.—, magyar gyapju —.—. Egy hektoliter ó-bor 62.—, uj bor

41.—, mész 2.40, kemény faszén 3.40, puha faszén 3.—, kendermag 20.—. köles —.—. repce —.—. dió 45.—, mogyoró —.—, aszalt szilva 40.—. Egy kilogramm savanyu káposzta 20, szalonna 1.12, sertéshus 1.—4, juh-hus 68, veres hagyma 16, fog-hagyma 54, bors 2.—, paprika 2.40, barnakenyér 20. Egy liter kőolaj 44, mm. búkköny —.—, 1 mm. luczernamag —.—, 1 mm. lóhere —.—, 1 mm. burgondi —.—.

Marha ártáblázat 1899. március 27-ről.
Egy pár első rendű jármag ökör 620—680, egy pár másodrendű jármag ökör 490—580, egy pár harmadrendű jármag ökör 250—475, 1 drb fejős tehén 100—240. 1 drb vágó ökör 250 kgr. 148—200. 1 drb vágó tehén 150 kgr. 114—160. 1 drb. veres borju 22—36, 1 drb. fél éves borju 34—46, 1 drb egy éves borju 46—66, két éves borju 68—140. 1 drb hizott sertés 86—134, 1 pár fél éves 30—34, 1 pár egy éves sertés 38—62, 1 pár két éves sertés 64—110. 1 drb igás ló 140—260, 1 pár ökörbőr 34—44, 1 pár tehénbőr 24—32. 1 pár bojubőr 10—16, 1 pár lóbor 10—20.

Forgalmi kimutatás 1899. évi március hó 27-ről. Tiszta buza körülbelül 950 hltr, kétszeres buza 280 hltr, rozs 400 hltr, árpa 220 hlt., zab 380 hltr, tengeri 470 hltr, burgonya 550 hltr. Lásbas jószágok: Hizott sertés mintegy 60 drb, félhizott 110, sovány 150, süldő 260, malac 380, hizott marha 28, jármag ökör 400 fejős tehén 260, borju 230, bivaly 13, juh és kecske 250, ló 215.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

Budapest, március 27.

Az irányzat csendes.	
Osztrák hitel	877.20
Magyar hitel	875.25
Allamvasut	821.60
Rimamurányi	809.50
Magyar jelzálog	231.50
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Határidők.

Budapest, március 27.

Buza októberre	7.70
Buza áprilisra	7.47
Uj tengeri	5.40
Rosz okt.	6.54
Zab okt.	5.25
Káposzta, repce, aug.	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsden 1900. március 27-én.

Magyar aranyjárdék 4%	97.20
Magyar koronajárdék	93.85
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 ¹ / ₂ %	101.—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 ¹ / ₂ %	99.75
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	99.50
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	93.25
Italmérsi jog megváltási kötvény	98.25
Horváth-szlavón földtehermentesítési kötvény	94.—
Magyar nyerevény-sorsjegy-kölcsön	164.25
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek kölcsön	141.75
Osztrák járdék papírban	99.—
Osztrák járdék ezüstben	98.75
Osztrák járdék aranyban	98.25
Osztrák korona járdék	99.20
Osztrák államsorsjegyek	136.—
Osztrák magyar bankrészevény	17.90
Magyar hitelbankrészevény	749.50
Osztrák hitelintézet részvény	753.80
Párisi vista	96.40
20 frankos arany (Napoleond'or)	19.28
Németbirodalmi márka	118.60
London vista	242.85
20 márkás arany	23.69

A. az értektőzsde felől:

Dr. VUCSKICS GYULA.

A

Nagyváradai Takarékpénztár

tisztelettel jelenti ügyfeleinek és a nagyérdemű közönségnek, hogy üzleti helyiségeit az emeletre helyezte át.

RÉVÉSZ SÁNDOR női, férfi divatáru és confection-terme

(Maison de Luxe.)

BUDAPEST, Csömöri-ut 6.

Mesteri szabással készitek ELEGÁNS *
ÖLTÖZÉKET, különleges szövetekből. **

Divattermem párizsi mintára van **
berendezve és a toilletteokat eredeti
modellek után készítem.***

Női kalapokat s azok átalakítását **
eredeti modellek mintájára MÉRSEKELT
ÁR mellett eszközölöm.***

Alsó (jonpon), divatkelme, ernyő (nap és eső), fátyol, fehérnemű, férfi-kelengye, függöny, fűző (mieder), gyermek-kelengye, illatszert, ingek (blouse), keztyű, mosó (cretton batiszt de laine), nyak-diszek (jabot), női-kelengye, selyem és szőnyegárúk versenymentes beszerzési telepe.

SZIGORU ÜZLETI ELVEK.

Nagyságos asszonyom! Megkülönböztetett tisztelettel van szerencsém nagyrabecsült tudomására hozni, hogy tavaszi eredeti újdonságaim megérkeztek. Rendkívül nagy súlyt helyezek arra, hogy az előkelő hölgyközönség szükségleteit nygymint ezideig, a jövőben is szigorúan olcsó szabott árak mellett a legújabb (heante noveanté) és legjobb kivitelben beszerezhesse nálam. Daczára az idej nagy áremelkedéseknek, azon kellemes helyzetben vagyok, hogy az idejekorán és nagy mennyiségben eszközölt bevásárlásaim által, az összes árukészletemet minden áremelés nélkül bocsájthatom forgalomba.

20 koronán felüli rendelvényeket bérmentve szállítok; idegen szövetből is készítek toilletteket. — Amidőn még az alantiakról szives tudomást venni kegyeskedjek, kérem megtisztelő rendelvényeit, melyeknek lelkiismeretes és pontos kiszolgálásáról czégem hirneve kezeskedik.

Kitűnő tisztelettel

Révész Sándor.

Altalános
megjegyzések
vidéki rendel-
vényekre vo-
natkozólag.

Teljes felelősséget vállalok a nálam vásárolt árukért: meg nem felelőt vissza veszek és kívánatra az értefizetett összeget is vissza térítem.
Levélbeli rendeléseket lelkiismeretesen teljesítek.
Választék küldeményeket az összeg előzetes beküldése mellett a kívánt czikkből eszközölöm; meg nem felelő áruért az összeget postafordulattal vissza küldöm.
Rendelményeket beérkezés napján pontosan intézek el.
Mérték után készülő rendelvényeket lehető legrövidebb idő alatt szállítok, a pontosság érdekében mintadarabot kérek.
Mintákat kívánatra bérmentve küldök, de szükségesnek találom a czikk megnevezését, t. i. mily használatra szükségeltetik.